

Brf Rökeriet fyller 20 år!

VILL DU BO HÄR?
CENTRALT I SMÅSTADSMILJÖ

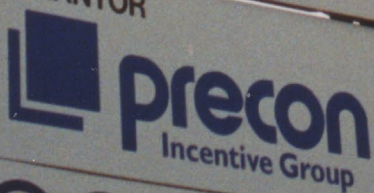
BRF RÖKERIET
UPPFÖR 64
BOSTÄDER, BUTIKER
M.M.

INFORMATION OCH
FÖRSÄLJNING:
Mäklarringen
08-25 27 70

ETT PROJEKT I SAMVERKAN

STOMLEVERANTÖR

BYGGBESIKTNINGAR:

LENNART ARRHENIUS AB

HAGALUNDS ELTEKNIK AB

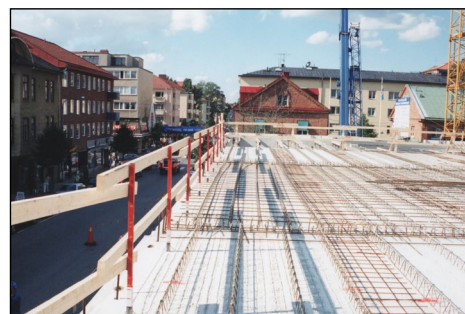
Rökeriet 1995 - 2015

Namnet **Rökeriet** registrerades den 9 november 1992 och föreningens fastighet, Rökeriet 7, byggdes 1994/95 av NCC.

Byggnadernas totalyta är 6 523 kvm: 5 016 kvm utgör lägenhetsyta och 1 507 kvm lokalyta.

I fastigheten finns 5 sammanbyggda bostadshus med 62 lägenheter och 4 lokaler.

Priser 1995

✓ Momsen på livsmedel var 21 procent och sänktes året därpå till 12 procent.

✓ En liter mjölk kostade cirka 6 kronor.

✓ Kilopriset på ägg var 30 kronor.

✓ Genomsnittspriset på en flaska rödvin betingade en kostnad på 43 kronor.

✓ En flaska Renat kostade 270 kronor på Systembolaget.

✓ En biobiljett kostade ungefär 65 kronor.

✓ Priset för snus var 15 kronor.

(Källa: SCB)

Kvarteret Rökeriet

Kvarteret har fått sitt namn från det rökeri som drevs på Stationsgatan 8 före 1923. På Stationsgatan 6 hade Mjölcentralen ett mejeri mellan 1923 och 1940. På samma adress tillverkade Stockholms Kolafabrik kola och gelé mellan 1945 och 1981. Mejeribyggnaden och mjölkbutiken mot Sturegatan är bevarade.

På Prästgårdsgatan 11 ligger Sundbybergs prästgård, från 1928. Vid Prästgårdsgatan/Stationsgatan ligger Ebenezerkyrkan, uppförd som baptistkyrka 1906.

När baptistförsamlingen flyttade till Rissne 1985 övertogs kyrkan av Centrumkyrkan, en fristående ekumeniskt inriktad församling, grundad av Stanley Sjöberg 1986.

Kvarteret inrymmer även Nybergs Torg och en uppgång för tunnelbanestationen.

(Källa: Alla tiders Sundbyberg av Sune Hasselström och Anders Johnson)

Krisen på 1990-talet en av de värsta

I början av 1990-talet drabbades Sverige av en osedvanligt djup ekonomisk kris. I en artikel skriver civilekonomerna Thomas Hagberg och Lars Jonung vid Handelshögskolan att krisen var en av Sveriges värsta.

Början på 1990-talet var över lag turbulent. Järnridån hade rasat och Sovjetimperiet var i upplösning. Den industrialiserade världen sjönk ner i recession, driven av höjda oljepriser och höga realräntor i Europa på grund av den tyska återföreningen. Hösten 1992 och sommaren 1993 kulminerade lågkonjunkturen i Europa under en valutakris.

I Sverige genomfördes dessutom en omfattande reform av skattesystemet 1990, som tillsammans med den med internationella ränteuppgången ledde till en kraftig höjning av realräntorna efter skatt. Bubblan sprack, Sverige drabbades av en djup bank- och valutakris med stor arbetslöshet som följd. Riksbanken släppte den fasta växelkursen i slutet av 1992 och först därefter påbörjades den långsamma återhämtningen i landet.

”Tunnelbanan går nästan in i huset”

När flyttlassen kom till Rökerigränd 3 sommaren 1995 hade de boende med egna ingångar, på nr 1, redan flyttat in. Paret Svensson i 3:an var ändå bland de första i föreningen.

– Jag minns att grannarna satt på sin uteplats och drack kaffe när vi kom med vårt pick och pack och att jag sade ”har ni redan hunnit så långt”, berättar Britt Svensson i 3:an.

Hennes och maken Lennarts flyttlass hade dock inte gått så långt. De flyttade från en 102 kvadratmeter stor hyresrätt på Bergsgatan några kvarter bort, till sina 58 kvadratmeter på Rökerigränd. Det mesta av bohaget hade de därför låtit köra till auktion med lastbil.

– Vi såg huset när NCC höll på med grunden. Först tyckte vi att det låg i ett litet stökigt område vid Sturegatan och tänkte att det var mycket trafik, berättar Lennart Svensson.

Två tvåor kvar

Hyran för lägenheten på Bergsgatan hade dock stigit så kraftigt att de började fundera över hur det skulle bli den dag då pensionen närmade sig:

– Så länge vi jobbade var hyran inte några problem men vi kände att vi ville flytta till en bostadsrätt i stället och priset på den här var bra, berättar Britt och Lennart.

När de väl bestämde sig för att Rökerigränd kunde vara aktuellt, visade det sig att utbudet var begränsat:

Balkongen, där paret Svensson avnjuter morgonkaffet när det är varmt ute, kallar de ibland, av gammal vana, för ”altanen”. För två år sedan sålde de nämligen sitt landställe, med altan, på Vätö. Där tillbringade de i princip all ledig tid i 50 år.

– Vi ångrade förstås att vi inte hade varit med från början, för det fanns bara två tvåor kvar. Av dem tyckte vi den här var bäst. Vi fick också vara med och påverka hur vi ville ha väggarna, så vi valde en öppen matplatslösning, utan vägg mellan kök och matplats, fortsätter de.

Farhågan att de skulle störas av trafiken kom dock på skam, trots att deras lägenhet och balkong vetter mot Rosengatan:

– Vi hör ingenting från gatan. Det är ju lamellglas som ytterruta, förklarar Lennart Svensson.

Och han borde veta! Han har nämligen arbetat på och ägt Hå-

kanssons Glasmästeri & Ramaffär på Esplanaden 15 i Sundbyberg sedan 1953. Officiellt tog han över verksamheten 1983 och sedan 2012 är det sönerna som driver företaget.

– Glasmästeriet är 103 år nu och den allra första fakturan - som faktiskt finns bevarad - visar att den första rutan som såldes 1912 kostade 23 öre och var till prästgården, berättar han.

Dessutom är Lennart konstnär och när man passerar Håkanssons Glasmästeri kan man se flera av hans verk, bland annat, med Sundbybergsmotiv, i fönstret. Han har studerat teckning, olja och kroki vid Konstfack och arbetar företrädesvis i olja och akryl.

Lennart Svensson är född och uppvuxen i Birkastan medan Britt är tillbaka på "mammans gata", eftersom hon härstammar

från Sundbyberg. Paret har tidigare bott i Solna i 20 år och i ett radhus i Kista en period, innan de flyttade till Bergsgatan.

– Sedan var det härligt att flytta hit, till den nya och fina lägenheten här på Rökerigränd och vi trivdes från början! summerar de.

Kul att gården används

– Det är bra människor som bor här och vi har nära till allting. Vi åker ofta in till stan. Det är så skönt att man nästan är hemma i huset direkt när man kommer med tunnelbanan, särskilt på kvällarna, konstaterar Britt.

– Det är ett fantastiskt läge med bra kommunikationer, det säger ju alla, kommenterar Lennart.

Det enda som Britt har saknat genom åren är en mangel.

– Den hade kunnat finnas i ett låst skåp någonstans i källaren

och så hade man kunnat få hämta nyckeln vid behov. Men man klarar sig ju utan också.

– Något som jag har tänkt på är att när jag var barn och bodde i hyresrätt med mamma och pappa så fanns det en gård med syrenberså, där vi satt och drack saft. Jag upplever litet av den känslan nu när det är samlingar och fester på gården igen, det är fantastiskt, säger hon.

– Det är också roligt när det är visning i någon port här, och man passerar köerna och hör hur spekulanterna säger 'gud vad fint det är.' Och det har vi verkligen - mitt inne i de centralaste delarna av Sundbyberg, säger Lennart.

– Vi vill passa på att tacka alla som har arbetat och arbetar i styrelsen och trädgårdsgrupper. Det är tack vare alla de fantastiska personerna som vi känner sådan trivsel, avslutar de. □

Traditionella höst- och vårstädningar har genomförts regelbundet med varierande antal deltagare.

Träsargen runt gården sattes upp 2007 och den nya pergolan byggdes 2010.

Glögg och snöskottning på gården i december 2012.

”Grannskap blev vänskap”

Det finns ett par riktigt stora lägenheter i bostadsrättsföreningen Rökeriet och Hans Klövstad bor i en av dem. Han kan stoltsera med två balkonger ut mot Sturegatan, fönster mot Rosengatan och in mot gården och en egenbyggd bastu i ett av badrummen.

”

*Ränteläget
var högt och
landet
befann sig i
en ekonomisk
kris...*

*Hans Klövstad bor i en samman-
slagen tvåa och trea och är en riktig
ur-sundbybergare.*

Rökerigränd 5 är Hans Klövstads sjunde adress i Sundbyberg. Här är han född och här har han bott i nästan hela sitt liv, bortsett från tioalet år i Köpenhamn och Nacka.

Han flyttade med sonen Calle, numera också boende i föreningen, till Rissne på 1980-talet. Under ett tvättstugebesök 1986 kom han till undsättning när en granne i porten bredvid fick problem. Det uppstod ljuv musik och när Hans Klövstad och Solveig Åkerberg med sina res-

pektive barn så småningom ville flytta ihop, sökte de med ljus och lykta efter en stor lägenhet i Sundbyberg.

– Under en promenad på Sturegatan såg vi NCCs skyltar om att det skulle byggas bostadsrätter där det gamla ”rucklet” hade legat, som en pyroman sedan tänt på.

– Vi ringde till NCC och sade att vi ville ha en stor lägenhet och det var inga problem, de kunde slå ihop en tvåa och en trea. De hade svårt att

sälja lägenheterna, eftersom ränteläget var så högt och landet befann sig i en ekonomisk kris, rekapitulerar Hans Klövstad.

”Himmelrike”

Kontraktet på den specialbyggda lägenheten skrevs hösten 1993 och i slutet av maj 1995 flyttade Hans, Solveig, två söner på 18 och 20 år och två katter in i den 150 kvadratmeter stora lägenheten.

– Det var himmelriket att komma

hit. I dag kanske jag bor för stort men jag trivs så bra här. Sumpan är en karaktärsstad, med hus från alla årsringar. Dessutom har vi allt vi behöver inom två-tre kvarter och kommunikationerna är suveräna; nu har vi ju till och med flygbussar till Arlanda, konstaterar han.

Nybyggaranda i svår tid

Då - för precis 20 år sedan - präglades föreningen, av naturliga skäl, av viss nybyggaranda. Engagemanget bland de boende var högt.

- Vi fick bra kontakt med alla grannar. Några blev dessutom väldigt goda vänner, berättar Hans.

- Vi hade alltid gårdsfester i augusti och de första åren kom det upp emot 50 personer, så vi dukade långbord längst hela rundeln på gården. När det blev färre med åren, dukade vi upp borden på gruset i stället.

Allt var dock inte en dans på rosor för de nyinflyttade:

- Vi hade några tuffa år i början. Det var ett vansinnigt högt räntelä-

ge, med en ränta på tio procent och det var oroligt bland många - men vi lyckades rida ut stormen, konstaterar han.

Hans har suttit i styrelsen i nio år och ingår numera i valberedningen.

- Det var en vågdal för några år sedan men nu upplever jag att engagemanget bland de boende går upp igen. Det är lättare att rekrytera ledamöter till styrelsen och det är jätteroligt att trädgårdsintresset har ökat och gården blivit så fin, säger han.

Butikerna i kvarteret

Under den period då han var ordförande i styrelsen var kontakten med butikerna en av de mer krävande sysslorna.

Av dem som fanns från början är det bara 7-Eleven som har varit Rökeriet trogen i alla år.

- Tidigare, innan vår förening byggdes, låg den ena av Bergmans järnaffärer här, under min lägenhet. Till vänster om den låg en salladsbutik. En trappa upp låg Stockholms

Förstadsblad, som sedan blev Solna-Sundbyberg Tidning och i dag är lokaltidningen Mitt i. Det fanns också en madrassfabrik och längre bort låg en kolafabrik, beskriver Hans.

Börjar se skavanker

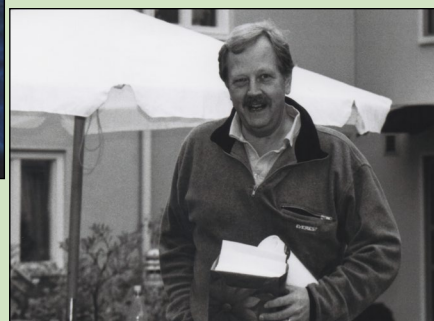
Det enda han har saknat i kvarteret är en tvättstuga och möjligen en kvarterslokal för möten och fester.

- Sedan är det klart att en gästlägenhet hade varit bra. Många av oss är ganska gamla och har barn och barnbarn på andra håll i landet, så en sådan hade nog ökat föreningens attraktivitet, säger han.

Nu hoppas han att husen ska klara tidens tand:

- Man börjar se litet skavanker så jag hoppas att underhållsplanen fungerar som den ska, att det som står där blir genomfört och att den hela tiden revideras.

- Vi som bor här trivs ju och hoppas att våra bostäder ska behålla sin standard och att lokalerna förblir uthyrda, så att vi får en ekonomi i balans, avslutar Hans Klövstad. □

Gårdsfester och andra sammankomster har samlat grannarna många gånger under de 20 år som passerat.

Örnkoll på hörnet vid t-banan

Det är inte mycket av det som händer på Nybergs Torg eller på området mellan Rökeriet och Prästgården som undgår paret Alpo och Orvokki, mer känd som Okki, Kyttä. Deras lägenhet ligger nämligen på första parkett, på gaveln mot Prästgården, närmast tunnelbanenedgången.

Att de bor just här, på Rökerigränd 13 A, kan de tacka sin ena dotter för. Hon arbetade på Swedbank i Sundbyberg i början av 1990-talet och berättade att det skulle byggas nya bostäder på Rökerigränd.

Eftersom de stod i begrepp att lämna sitt hus på Resarö ville de ha en litet större lägenhet och de två visningslägenheter som de tittade på, i nr 11, kändes för små.

– Alla större lägenheter var redan bokade, så vi sade till mäklaren att han skulle ringa om det dök upp något annat i Sumpan.

– Bara ett par veckor senare ringde han och berättade att det fanns en ledig fyra på Rökerigränd. Det unga par som hade tecknat sig för lägenheten skulle skilja sig och hann aldrig flytta in, berättar Okki.

Från villa till fyra

Därmed kunde flyttlasset gå från Resarö till Rökerigränd den 15 september 1995. Kvinnan i det par som skulle ha bott i deras lägenhet flyttade in i en mindre lägenhet på Rökerigränd 11.

– Vi tackade henne många gånger, trots att det var litet oturligt att hon skilt sig, men hon tyckte det var kul att vi var så nöjda, ler Alpo.

För en sak är säker; ångrat sig har de aldrig haft anledning att göra.

– Nej, det har vi aldrig gjort. Det var snarare litet som att komma hem, konstaterar Okki.

– Vi har båda arbetat i Sumpan och bott i Solna tidigare så vi kände

Alpo och Okki Kyttä vid sin ingång på gaveln.

– Vår lägenhet ligger litet avskilt och början fick vi bygga staket för att inte folk skulle ramla ner i slänten, berättar de.

När de inte njuter av stadslivet är de ofta i sin koloniträdgård ett par kilometer bort.

till kvarteren väl. Fast vi hade en del vänner i Duvbo som tyckte att det var konstigt att vi skulle flytta hit till torget.

Båda har – som deras namn antyder – rötterna i Finland men Alpo bodde hos sin moster vid Näckro-

sen i Solna, långa perioder under kriget. Därför föll det sig också naturligt att flytta till Solna när arbetet tog de unga tu till Sverige. De har även bott i Kallhäll tidigare.

– Många har frågat oss om det inte hade varit bättre att bo kvar på

Resarö och visst hade det varit bra, men vi är stadsmänniskor, berättar Alpo.

– Sundbyberg är en småstad nära storstaden. Det här är ju som ett bo mitt i stan, vi åker ständigt dit.

– Vi har abonnemang på Konsert-huset och Berwaldhallen och med månadskortet tar man sig överallt med både pendeltåg, tunnelbana och bussar. Rökerigränd har ett oförskämt bra läge, summerar de.

”

*Sundbyberg
är en
småstad
nära
storstaden...*

När paret Kyttä blickar ut över folklivet på torget från något av rummen eller balkongen, kan de se 7-Eleven, Café Cino, som ursprungligen var två mindre affärer (en urmakare och en presentaffär), och Nybergs,

där det låg flera olika affärer innan det blev restaurang.

Vid deras entré mot gångvägen till tunnelbanan rör det sig också mycket människor, ibland även objudna gäster. De har både drabbats av inbrott dagtid och blivit bestulna på krukor och växter.

– Det händer nog mer mellan Prästgården och vår innergård än vad många vet.

– Ibland ligger det till exempel folk och sover där, berättar de.

Saknar en tvättstuga

Det enda som de – eller framför allt Okki - har saknat är en grovtvättstuga.

– Det har jag hört många säga att de saknar, just när man ska tvätta mattor eller andra större saker, säger hon.

– Och det finns inte så mycket att hänga tvätt på i badrummet, fyller Alpo i.

Annars har de inga anmärkningar att göra, tvärtom:

– Vi har en egen ingång från gatuplanet och det har vi alltid tyckt är bra när vi blir äldre, vi har ett bra läge och en hyra som inte är hög.

– Här ska vi leva och bo. Nu hoppas vi bara att det blir fortsatt bra runt omkring, avslutar de. □

Ellen Hultqvist - med rätt att vattna! Då och nu!

Visste du att...

✓ En större trea i Rökeriet kostade 315 000 kronor 1995.

✓ Avgiften för en trea 1995 var 5 520 kronor, jämfört med 4 501 kronor i år.

✓ En tvåa på 58,4 kvm i föreningen kostade 198 000 kronor 1995.

✓ Avgiften för en tvåa 1995 var 4 240 kronor jämfört med 3 439 i dag.

✓ Intresserade kan hitta slutpriser på sålda lägenheter på www.booli.se.

✓ Avgiften för en genomsnittlig hyrestvåa 1995 var 5 396 kronor och för en bostadsrätt på 2 rum och kök 3 896 kronor.

✓ Genomsnittslönen i Sverige 1995 var 17 000 kronor, jämfört med 30 600 år 2013.

✓ Den första årsstämman med konstituerande styrelsemöte hölls i "Teaterbion" på Sturegatan 10-12 den 31 maj 1995. Innan dess hölls styrelsemöten på NCCs platskontor.

✓ Årsstämmor hölls därefter i Gamla Folkets hus, innan de flyttade till Bällstabro Vårds- hus 2007.

✓ Ett första nyhetsbrev, "Nyhetsbulletin", kom ut den 26 juni 1995 och första officiella "Rökerinytt" kom ut i oktober 1997.

✓ Grinden mot Nybergs Torg sattes upp 2009.

✓ Det bor 13 småbarn i föreningen just nu.

Andra händelser av vikt 1995

Det hände en del andra – möjligen inte lika viktiga – saker i skuggan av inflyttningarna 1995. Bland annat seglade begreppet ”Tobleroneaffären” upp och Sverige gick med i EU.

- * Sverige, Finland och Österrike blev medlemmar i EU den 1 januari.
- * Ett jordskalv inträffade i Kobe, Japan. Skalvet mätte 7,3 på Richterskalan och 6 433 personer omkom.
- * Maria Leissner valdes till partiordförande för Folkpartiet efter Bengt Westerberg.
- * Sverige slog Ryssland med 6-4 i VM-finalen i bandy i Roseville.
- * Den svenske slalomstjärnan Thomas Fogdö förlamades efter en kollision med ett träd.
- * Sverige införde stopp för försäljning av blyhaltig bensin.
- * Den ryske kosmonauten Valerij Polijakov slog världsrekord med 438 dygn i rymden.
- * Det svenska alkoholmonopolet upphörde delvis, då importen till Systembolaget och restauranger blev fri.
- * Paavo Lipponen blev Finlands statsminister.
- * Volvokoncernen gjorde den största vinsten någonsin för ett svenskt börsbolag, 16,4 miljarder kronor.
- * Jacques Chirac vann presidentvalet i Frankrike och efterträdde François Mitterrand.
- * Finland slog Sverige med 4-1 vid VM-finalen i ishockey i Stockholm.
- * Åtta personer dödades vid försränning i Råneälven.
- * Carl Bildt utsågs till EU:s medlare i Bosnien-Hercegovina.
- * 26 personer dödades och ett 30-tal skadades vid en jordbävning i Grekland.
- * En svensk diplomatdotter dömdes till döden i Thailand för heroinsmuggling men benådades till livstids fängelse.
- * Sampoongvaruhuset i Seoul, Sydkorea, kollapsade. 501 människor omkom, 937 skadades.
- * Drygt 5 miljoner människor i Kina försökte stoppa översvämningar som gjort tusentals personer hemlösa.
- * En värdetransport i Arninge rånades på 32 miljoner, det största rånbytet dittills i Sverige.
- * Bosnienserbiska armén intog Srebrenica i östra Bosnien och avrättade 8000 bosniska muslimer.
- * Kronprinsessan Victoria blev myndig.
- * Annika Sörenstam vann US Women's Open i golf i USA.
- * VM i friidrott arrangerades i Göteborg.
- * Microsoft lanserade Windows 95.
- * Jesper Parnevik vann Scandinavian Masters som förste svensk.
- * 14-årige John Hron misshandlades till döds av fyra nazistiska skinnskallar i Kode i Bohuslän.
- * Ingvar Carlsson meddelade att han tänkte avgå som statsminister och partiledare för (s) 1996.
- * Deltagandet i det första svenska valet till Europaparlamentet var bara 41,2 procent.
- * Orkanen Marilyn vållade stor förödelse i Puerto Rico och på Jungfruöarna.
- * Sveriges Radio startade reguljära digitalradio-sändningar över Nackasändaren.
- * Över 90 personer dödades och över 200 skadades vid en jordbävning i Turkiet.
- * Den amerikanske fotbollsspelaren O. J. Simpson förklarades oskyldig för mordet på sin fru.
- * Över 100 personer dödades, 2 000 skadades och 40 000 blev hemlösa vid en jordbävning på Sumatra.
- * George Scott blev världsmästare i lätt tungviktsboxning i en match på Bahamas.
- * Benny Anderssons och Björn Ulvaeus musikal *Kristina från Duvemåla* hade urpremiär i Malmö.
- * Expressen avslöjade att statsrådet Mona Sahlin hade använt kontokort för tjänstebruk till privata utgifter och hon tog senare time out från politiken.
- * En tyfon i Filippinerna dödade 150 personer och gjorde 60 000 hemlösa.
- * Bygget av Öresundsbron inleddes.
- * En snöstorm drabbade södra Sverige, vilket medförde många strömavbrott, stängda skolor och arbetsplatser.
- * Irland sade efter folkomröstning ja till att tillåta skilsmässa.
- * Daytonavtalet undertecknades i Paris av Bosniens, Kroatiens och Serbiens presidenter.
- * 500 000 julkort från brandkåren till Sveriges hushåll fick tryckas om, eftersom ordet "inte" hade fallit bort och uppmaningen på dem därför löd "Glöm ljusen!"
- * Lech Walesa blev bortröstad av Alexander Kwasniewski, som blev Polens nye president.
- * Sveriges Radio sände TT-nyheter för sista gången.
- * Fotbollsallsvenskan vanns av IFK Göteborg.
- * Artisten Yohio föddes, medan bland andra Ginger Rogers, Gunnar Nordahl, Dean Martin och Katarina Taikon gick bort.

”Det har inte satt sig att vi bor här än”

Den 1 februari i år flyttade Urban och Lotta Nygren in på Rökerigränd 11. De är med andra ord näst senast in i grannskapet.

De hade blickarna riktade mot Rökerigränd i flera år och var här på några visningar innan alla bitar föll på plats och de slog till. Den 1 februari i år flyttade Urban och Lotta Nygren in i sin trea på Rökerigränd 11.

– Det har inte riktigt satt sig än att vi har flyttat hit, konstaterar de, efter litet mer än ett halvår som boende i bostadsrättsföreningen Rökeriet.

Det var hösten 2014 som en annons om trean på Rökerigränd fångade deras intresse:

– Jag kände redan när jag såg bilderna att jag ville bo här, berättar Urban Nygren.

– Urban har alltid varit intresserad av det här kvarteret men när vi var här på visningen så sa jag också ”här kan jag bo”, fyller Lotta i.

Utsikten bidrog

Möjligen var det utsikten från köket, vardagsrummet och balkongen som bidrog till det gemensamma beslutet. Paret Nygren blickar nämligen ut över Prästgården, byggd på 1920-talet, takåsarna på Prästgårdsgatan och Rosengatan men också Sundbybergs kyrka, byggd 1909-1910, Centrumkyrkan, från början av 1900-talet och vattentornet, där Flatbread Deli huserar i dag.

– Jag gillar utsikten skarpt. Det är fint med tegeltak, torn och tinnar, betonar Lotta Nygren.

– Fördelen här är också att det inte är så tätt bebyggt. Vi har tittat på lägenheter som är modernare och fräschare men där det är så tätt mellan husen att man ser in till varandra. Det slipper vi här.

Urban och Lotta Nygren bodde tidigare i ett radhus i Bromsten men kände att det var dags för en föränd-

- Vi har en bekant som var lagbas här när kvarteret byggdes, berättar Urban och Lotta Nygren, relativt nyinflyttade. När de inte är hemma och njuter av allt som Sundbyberg har att erbjuda, är de på sitt sommarställe på Värmdö.

ring, inte minst eftersom de båda sönerna hade flyttat ut. Sumpan låg nära till hands. Urban är född i Ulvsunda och hade sitt första jobb på en bilradiofirma här.

– Vi har alltid tyckt om Sundbyberg. Det är en stad i staden och allting finns. Vi trivs jättebra.

– Kommunikationerna är toppen och själva miljön fantastisk. Man kan gå ut på restauranger, man går upp från tunnelbanan och är direkt hemma när man kommer från jobbet. Man slipper de långa promena-

derna som är vanliga när man bor i ytterområdena, sammanfattar de.

– Dessutom är vår innergård jättefin, nu är den exceptionell måste jag säga, berömmar Urban Nygren.

Skönt att komma hem

En fördel som flytten medförde är också att de numera har färre ”måsten”, uppger de:

– Det är så skönt att komma hem och inte behöva gå ut på tomten och jobba. Man är mer oberoende och fri här, avslutar de. □

The Story of Sumpán

För 150 år sedan betraktades Sundbyberg som en jordbruksbygd på landet och bestod av ett fåtal gods. De ägdes av Anders Petter Löfström, som köpte marken 1863.

Han själv bodde på egendomen "Sundbybergs Gård" och kom med tiden att kallas Sundbybergs grundare".

På 1870-talet var det bostadskris i Stockholm, allt eftersom staden började bli överbefolkad. Industrierna expanderade och landsortsbefolkningen flyttade från sina lantbruk in till huvudstaden där det fanns jobb. Sverige förändrades från att ha varit ett jordbruksland till att bli industrialiserat.

Löfström insåg tidigt att jordbruksmarken i Sundbyberg skulle få ett nytt värde och gjorde sin första markaffär 1876 med järnvägslinjen Stockholm-Västerås-Bergslagen.

Året därpå stod stationshuset färdigt i centrala Sundbyberg. Samma år inledde han arbetet med att stycka Sundbybergs ägor i tomter. Från november 1877 till januari 1878 såldes över 40 tomter på mellan 440 och 880 kvadratmeter. För att arbetarfamiljerna skulle ha råd att skaffa bostäder hölls priserna låga.

Med tiden började även industrier hitta till Sundbyberg. Fabriker och verkstäder byggdes bland bostadshusen och Sundbybergs befolkning ökade allt eftersom.

Sundbyberg började anta formen av ett arbetarsamhälle, där de dominerande yrkena blev stenhuggare och industriarbetare. Samhället sågs som ett litet handelscentrum för bygden. Bönder från omkringliggande trakter kom gärna hit för att sälja grönsaker och andra varor.

Med den snabba expansionen ville Sundbyberg bli självständigt. De ledande männen i Bromma insåg att det var dags att skilja Sundbyberg från Bromma. 1888 bildades därför köpingen Sundbyberg.

Det första man skaffade i den nya köpingen var en polis och ett fängelse. Den nya hälsovårdsnämnden fick ta hand om renhållningen. Eftersom det inte fanns något avloppssystem gick avfallsvattnet rakt ut i öppna diken. Det gjorde att sjukdomar och epidemier härjade och köpingens läkare påtalade flera gånger att kloaksystemet måste få en lösning.

Sundbyberg blev känt för sina ölkaféer, sina le-riga gator, sitt starka brännvin och sina hetsiga kommunalstämmor. I stockholmspressen kunde man 1898 läsa: "*Sedan mörkret brett ut sig över nejden bör man inte gå ut i Sundbyberg. Och den som ej är försedd med gummistövlar gör klokast om han regniga kvällar far Sundbyberg förbi*".

Köpingen växte allt mer och fler industrier etablerade sig. Nybergs mekaniska, Max Sieverts, Alpha, spis- och knäckebrödsfabriken Kronan och AB Marabou är bara några av de företag som startade sina verksamheter.

Tiden blev mogen för Sundbyberg att söka stadsprivilegier. 1927 blev Sundbyberg rikets 113:e stad. 1928 antog stadsfullmäktige ett nytt stadsvapen, formgivet av riksheraldikern greve Adam Lewenhaupt. Vapnet beskrevs så här: "*I silver-sköld en röd bjälke belagd med en åska av samma metall samt åtföljd av trenne röda kuggjul två över och ett under*".

I dag är Sundbyberg Sveriges minsta kommun till ytan men också den snabbast växande, med över 45 000 invånare.

